

Тек што се због ослобађајуће пресуде "херојима" Олује донекле стишало одушевљено дивљање домољуба диљем њихове "лијепе", из Загреба је стигла нова потврда тачности изреке Јована Дучића да су "Хрвати најхрабрији народ на свету, не зато што се ничега не боје, него зато што се ничега не стиде": Хрватска академија знаности и умјетности одржала је научни скуп "Хрватска ћирилична баштина". На њему је своје научне радове представило 25 језикословаца из Хрватске и БиХ. Повод за овај скуп ХАЗУ је пронашла у 500-годишњици штампања "прве хрватске књиге ћирилицом" – *Дубровачки ћирилски молитвеник од блажене госпође*

*О
фичје*

. Учесници су истакли да је хрватска ћириличка баштина вековима свесно или подсвесно потискивана, а да је у знатној мери занемарено ћирилично хрватско писмо, од 11. до 18. века коришћено у Дубровнику, Пољичкој републици и Славонији а којим су се служили и босански фрањевци и хрватски протестантски писци.

Запажено је и излагање једне чланице Академије, која је утврдила да се у предговору "Дубровачког ћирилског молитвеника" који је Српска краљевска академија објавила 1938, књига означава као српска, али да се и каже како је "Молитвеник" написан западном ћирилицом, којом су се служили католици и муслимани.

Све у свему, рекло би се, у припреми је један нови скуп "зnanственика" који ће изложити своје радове о томе да су Срби, заправо, присвојили ћирилицу од Хрвата и, пошто су је незнатно дотерали, прогласили за своје национално писмо. Кад и то буде "зnanствено" доказано, вероватно ће на исти начин утврдити и како су Срби од њих преузели и језик, да га дотле нису ни имали, већ су се споразумевали покретима, повицима и мумлањем.

Наши језички стручњаци засад се нису огласили. Или за њих још важе правила из доба братства и јединства или једноставно сматрају да је научни скуп у ХАЗУ испод сваког стручног нивоа и да на њега не треба трошити време и енергију. Само да не буде касно кад се ова “научна” открића подметну западним лингвистима, а они их свесрдно прихвате и прошире.

Пошто је скуп у ХАЗУ био посвећен објављивању прве књиге у Дубровнику ћириличким хрватским писмом, можда није наодмет погледати једну слику Дубровника и његовог становништва, истина, не из 1512. године, већ са краја 19. века, која се добија листањем неколико страна “Дубровника, календара за просту 1898.” Штампан је тај календар у Дубровнику као “Издање и наклада Српске Дубровачке Штампарије А. Пасарића.” Уредник је био Антун Фабрис, дубровачки Србин, католик. Календар је доносио књижевне прилоге, текстове из историје, културе и политике. За ову прилику, најзанимљивији прилог у “Календару” је “Неколико статистичкијех података о Дубровнику”. Из њих сазнајемо најпре да, по попису од 31. децембра 1890, “опћина дубровачка има простора 36,26 квадратних километара, а становништво броји 11.177. Опћина дубровачка састоји од 15 одломака”, од Дубровника до Плата,

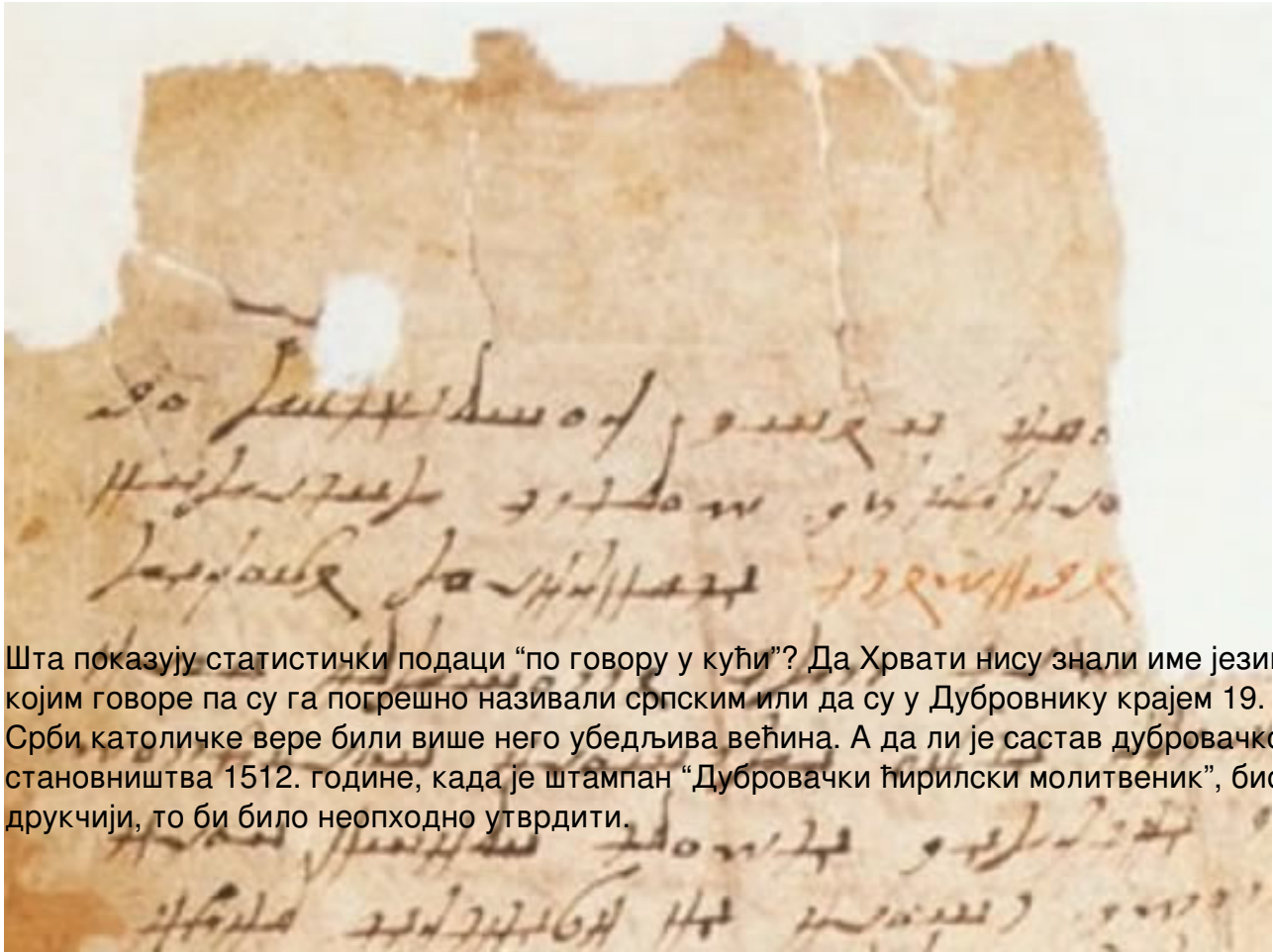
Следи затим податак:” Становништво по вјероисповедању. Римо-католика има 10.327, православних 546, 1 унијат, 15 лутеранскога обреда,реформираногa обреда 206, Јевреја 76, Мухамеданаца 2 и без икакве вјеро-исповједи 1”. Из прегледа: “ По наобразби”, види се колико је становника спадало у категорију “вјешти читању и писању”, колико “вјешти само читању” а колико их је “који не знају читати ни писати”.

Ту су и подаци који нас највише занимају: “По језику (говору у кући) од Дубровника до Плата. Српски језик говори 9713 становника, талијански 716, словенски 19, руски 2, чешки 52, пољски 6, њемачки 285 и мађарски 384.

Статистика “По манама”, даје број слепих, глувонемих, ментално поремећених... док у

Пише: Војислав М. Станојчић
уторак, 04 децембар 2012 00:19

Примједби на крају статичких података пише: “У попису становништва од године 1890 убројена је и војничка посада, која је те година бројила 786 људи. Протестанте, као Нијемце и Мађаре треба убројити ондашњој посади.”

Шта показују статистички подаци “по говору у кући”? Да Хрвати нису знали име језика којим говоре па су га погрешно називали српским или да су у Дубровнику крајем 19. века Срби католичке вере били више него убедљива већина. А да ли је састав дубровачког становништва 1512. године, када је штампан “Дубровачки ћирилски молитвеник”, био друкчији, то би било неопходно утврдити.

Да завршимо анегдотом која се приписује Јовану Јовановићу Змају, а готово понавља статистички податак из “Календара”. Он је приликом боравка у Дубровнику (вероватно 1893, када је присуствовао откривању споменика Ивану Гундулићу), док је пролазио Страдуном, упитао неког младог пролазника где је српска црква, на што је добио одговор: “А мој госпару, овдје су Ван све цркве српске, биће да ви питате за православну?”